

Aan STASDEF
Van Waarnemend-DGB
Afgestemd met CDS, DCo, DJZ, HDFC
In afschrift aan MINDEF

TER BESLISSING

Datum
1 oktober 2024

Onze referentie
BS2024030329

Opgesteld door

KD:Ambtelijke leiding

@mindef.nl

Aantal bijlagen

1

Nota

Kamerbrief DMP-D vervanging MRAD en SHORAD capaciteit

Aanleiding

Met het project 'Vervanging MRAD en SHORAD' versterkt en vergroot Defensie de huidige luchtverdedigingscapaciteit op korte en middellange afstand uit. Hiermee geeft Nederland verdere invulling aan de behoeften van de NAVO. Defensie heeft overeenstemming bereikt met de Noorse leverancier Kongsberg Defence & Aerospace (KDA) over de contractvoorwaarden voor de gecombineerde MRAD en SHORAD-capaciteit. De offertetermijn van het hoofdcontract verloopt op 15 december aanstaande. De Kamer ontvangt een D-brief over de verwervingsvoorbereiding van dit project.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de inhoud van bijgevoegde Kamerbrief en verzending naar de Kamer.

Kernpunten

- De huidige MRAD en SHORAD-capaciteit is operationeel en technisch verouderd en aan vervanging toe.
- Het project omvat de levering van zes MRAD *Fire Unit* (FU)'s, vier SHORAD FU's, de simulatiemiddelen, munitie (raketten) voor opleiden en trainen (O&T) en voor inzet en logistieke ondersteuning.
- Voor de gecombineerde MRAD en SHORAD-capaciteit schaft Defensie extra Multi Missie Radars (MMR) van Thales Nederland aan. Daarmee komt het totale aantal MMR's dat Defensie bestelt op 26, waarvan 14 voor de luchtverdedigingscapaciteit.
- De gecombineerde capaciteit van MRAD en SHORAD voorziet in samenwerking met strategische (NAVO) partners in de MRAD-gebruikersgroep van deze systemen, zoals de Verenigde Staten en Noorwegen. Ondanks het gebruik van verschillende type systemen, blijft de interoperabiliteit tussen deze partners door de NAVO-standaarden en -procedures geborgd. Noorwegen heeft voor hetzelfde SHORAD-platform gekozen, wat een impuls geeft aan de verdere samenwerking tussen beide landen.

Toelichting

- U verzoekt de Kamer bij de behandeling van deze Kamerbrief rekening te houden met het verlopen van de offertetermijn om mogelijke prijsstijging en vertragingen in het leverschema te voorkomen.
- Het ministerie van Economische Zaken heeft afspraken gemaakt over industriële participatie rondom dit project. Naar aanleiding daarvan heeft KDA een plan opgesteld om samen te werken met de Nederlandse industrie en kennisinstellingen.
- Defensie schaft de MRAD en SHORAD-systemen aan via een *single source* verwervingstraject met KDA, met een beroep op artikel 2.16 sub a van de Aanbestedingswet op defensie- en veiligheidsgebied (ADV).

- Voor de aanschaf van de raketten sluit Defensie contracten af met de Amerikaanse overheid onder *Foreign Military Sales* (FMS), met een beroep op artikel 2.16 sub e van de ADV.
- Defensie sluit met de Noorse overheid een overeenkomst af over de levering van ACSV-voertuigen via een *Government-to-Government* procedure. Hiervoor doet Defensie eveneens een beroep op artikel 2.16 sub e van de ADV.
- Voor de aanschaf van de MMR's en de overige voertuigen maakt Defensie gebruik van opties in bestaande contracten en van bestaande programma's.
- Defensie verwacht de gefaseerde levering van de eerste MRAD-systemen vanaf 2028. Daarom is Defensie voornemens de huidige MRAD-capaciteit tot in 2028 in gebruik te houden. Voor de SHORAD-systemen wordt een gefaseerde levering voorzien vanaf medio 2028.

Financiële overwegingen

Het budget van het project "Vervanging MRAD en SHORAD" bedraagt € 2.582,7 miljoen (prijsspeil 2024), inclusief BTW, risicoreservering en exploitatie. Dit budget komt ten laste van de defensiebegroting.

Juridische overwegingen

Er zijn geen bijzondere juridische overwegingen. De Centrale Contracten Commissie (CCC) zal u separaat adviseren over dit onderwerp.

Communicatie

Dco bereidt in- en externe communicatie voor middels een nieuwsbericht.

Overwegingen uitvoering

Defensie beschikt over de capaciteit om dit project uit te voeren. Voor de extra operationele capaciteit breidt Defensie het Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando (DGLC) op de Luitenant-Generaal Bestkazerne in Vredepeel uit met circa 250 arbeidsplaatsen.

Politieke Context

- Met de Defensienota 2022 kondigde Defensie aan de luchtverdedigingscapaciteit die primair is bedoeld voor de luchtverdediging van landeenheden, te verdubbelen naar twee identieke luchtverdedigingsbatterijen. Met de Voorjaarsnota 2024 kondigde Defensie aan de luchtverdedigingscapaciteit verder uit te breiden, inclusief munitie.
- Meerdere recente Kamermoties zijn relevant voor dit project:
  - De motie Koekkoek/Boswijk van 22 november 2022 wijst de regering op het belang van Europese strategische autonomie bij de keuze van luchtverdedigingssystemen tegen de achtergrond van het door Duitsland geïnitieerde *European Sky Shield Initiative* (ESSI) (Kamerstuk 36 200-X, nr. 46). Duitsland voorziet voor ESSI naast onder andere de Patriot ook een rol voor een Duits luchtverdedigingssysteem, de IRIS-T. De toenmalige staatssecretaris heeft naar aanleiding van de motie opgemerkt dat dit een van de wegingsfactoren is, naast andere wegingsfactoren. In de B(2)-brief van 15 juni 2023 heeft Defensie de keuze voor een andere oplossing onderbouwd. Tijdens het Commissiedebat Materieel van 28 juni 2023 zijn van de kant van de Kamer geen opmerkingen gemaakt over de B(2)-brief.
  - De motie-Tuinman c.s. van 16 april 2024 verzoekt de regering het initiatief te nemen om de Europese luchtverdediging te versterken, bijvoorbeeld via ESSI of via de NAVO. (Kamerstuk 21 501-20, nr. 2067). Nederland heeft samen met andere landen met succes een Patriot-productielijn in Europa gesteund (Kamerstuk 36 410-X, nr. 93 van 7 juni 2024).
  - De motie Paternotte/Dassen van 18 april 2024 wijst op het belang van versterking van een gezamenlijke, geïntegreerde Europese luchtverdediging en een bijbehorende Europese industrie (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2883). Deze D-brief is in lijn met deze motie.
  - De motie Paternotte/Brekelmans van 23 mei 2024 verzoekt de regering onder andere om in NAVO-verband te pleiten voor een strategie om een robuust luchtafweersysteem

Datum

1 oktober 2024

Onze referentie

BS2024030329

op te bouwen voor de lange termijn (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2898). Het kabinet voert deze motie uit en Nederland levert een bijdrage aan een dergelijke NAVO-capaciteit.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

Persoonsgegevens van de steller en ondertekenaar worden gelakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

[Redacted content]